ŁOPATA i ŁOPATKA

il. Art Group

Skoro ŁOPATA służy do kopania, to dlaczego nie nazywa się „kopaczka” czy „kopatka”, tylko ŁOPATA lub ŁOPATKA? Nazwa ŁOPATA – mimo że jest nazwą narzędzia – nie pochodzi od czynności, którą wykonuje się ŁOPATĄ, tylko od kształtu, jaki tradycyjnie przyjmuje to narzędzie. Z tego samego powodu nazwę ŁOPATKA nosi również płaska kość należąca do pasa barkowego. Prasłowiańskie słowo *lopata oznaczało ‘coś płaskiego; narzędzie składające się z części płaskiej i z trzonka’ – i ŁOPATA ‘narzędzie’ i ŁOPATKA ‘kość’ są płaskie. Prasłowiańska *lopata to urzeczownikowiona żeńska postać przymiotnika *lopatъ mającego znaczenie ‘płaski, plackaty, plackowaty; mający dużą, płaską część’, który z kolei pochodzi od rzeczownika *lopъ ‘coś płaskiego; także: duży liść’ – wspólnego przodka i ŁOPATY, i ŁOPIANU, i ŁOPUCHA.